

I

ibidem, ibid. ugyanott; uo.

ice cream ang fagyi, fagylalt

ice tea ang jeges tea

idea (alap)gondolat, (alap)eszme, fogalom, képzet, őselv, elképzelés, északép, ötlet, elmeszakra, sziporka; **~lízál** eszményít, eszményképpé emel, (meg)szépít, magasztosít; **~lista** álmodó, álmodozó, ábrándozó; széplélek; gyakorlatiatlan; **~lizmus** eszményekbe vetett hit, jóért v. szépért való lelkesedés, önzetlen harc

ideál eszmény(kép), mintakép, példakép; bálvány, vágyott személy; életcél; a kedves, imádott v. szeretett lény; **nem az ~om** nem az esetem; **~is** elérhetetlen, fenséges, gyönyörű, nemes, remek, mintaszerű, tökéletes, tökéletesen megfelelő, a legjobb, utolérhetetlen, eszmei, eszményi, gondolati

identifikáció, identifikálás (be)azonosítás, felismerés, megkülönböztetés; azonosulás (személyekkel)

identifikál azonosít, azonít, felismer (valakit), kilétez, milétez, megkülönböztet

identikus azonos, ugyanaz, megegyező

identitás azonosság, önazonosság, öntudat; **nemzeti~** nemzeti önazonosság, magyarságtudat

ideográfia nyelv fogalomírás

ideologizál, megideologizál megalapoz (eszmeileg v. elméletileg); elméletet ráerőszakol, kibúvót kigyal

ideológia eszmerend(szer), eszme kör, eszmevilág, világnézet, világszemlélet; vminek eszmei alapja, háttere, tartalma; különböző fogalmak, nézetek egységes rendszere; elvont okoskodás, üres képzelgés

ideológus vmely világnézet v. eszmerendszer híve v. képviselője v. kidolgozója v. hirdetője v. kitalálója, eszmerendész

idill nyugodt hangulatú esemény, jelenet v. kép v. alkotás; békés v. bensőséges v. derűs v. egyszerű v. érzelmes v. gyöngéd szerelmi kaland; édeskettes, édes együttlét, életderű; megszépítő ábrázolás; **~ikus** ártatlan, meghitt, bájos, békés, boldog, természetes

idiotizmus gyengeelméjűség; hatványozott hülyeség

idióma nyelv, nyelvi sajátosság, nyelvjárás, tájnyelv; szólásmód, kifejezés, szókapcsolat; tájszólás, rétegnyelv

idióta gyengeelméjű, elmebeteg, agyalágyult, együgyű, bárgyú, buta, elmeroggyant, félkegyelmű, féleszű, tökkelütött, vízagyú, tompaelméjű; hibbant, hülye, lüke, lökött, buggyantott, bamba, ostoba, gyagya, gyagyás, tökfilkó

idol bálványkép, jelkép

idus hónap közepe; az ókori római naptárban az év 3., 5., 7. és 10. havának 15. napja vmint a többi hónap 13. napja

iglu jégkunyho, jégsátor

ignorancia tudatlanság, tanulatlanság, tájékozatlanság, képzetlenség, műveletlenség

ignorál mellőz, semmibe vesz, nem vesz figyelembe, nem vesz tudomásul, figyelemre nem méltat, keresztülnéz vkin

igric énekmondó, regős, regőlő

ikebana művészi virágelrendezés

ikon szentkép, táblakép; (jel)kép, képgomb, képjel; *nyelvt* képjel; képábra (számítógépen); példakép, a rajongás v. imádat tárgya; **~osztáz** szentképfal; **~ográfia** jelképrendszer-kutatás v. tudomány

illegalitás törvénytelen, törvényen kívüli állapot, jogtalanság; titkos, földalatti tevékenység

illegális törvényellenes, törvénysértő, törvénytelen, jogellenes; el nem ismert, jogosulatlan, jogtalan, nem engedélyezett, szabálytalan; titokban, álcázott, „föld alatt” működő, hatóság által tiltott

illegitim törvénytelen, jogtalan, jogosulatlan, el nem

ismert, el nem fogadott

illogikus okszerűtlen, ok nélküli, következetlen, észszerűtlen

illojális méltánytalan, igazságtalan; rosszhiszemű, rosszindulatú; köteles hűséget megsértő, hűtlen; törvénytelen

illumináció díszkivilágítás, díszítés festéssel; részegség, részeg állapot

illuminátor titkos társasági tag

illusztráció szövegkép, szöveg közti ábra, szövegrajz, rajz mint művészi szövegkép, festmény; szemléltetés, szemléltető anyag, magyarázat; könyvrajz

illusztrál díszít, képekkel, rajzokkal ellát, megrajzol; ábrázol, példáz, bemutat, megértet, magyaráz, megvilágít, jellemez, szemléltet (esettel)

illusztris előkelő, elismert, jeles, kiváló, nagyhírű, fényes nevű, híres, neves, nevezetes, híres-neves

illuzórikus képtelen, csalóka, délibábos, képzeletbeli, látszólagos, hiú (remény, ábránd), önáltató, ábrándszerű, vágyálomszerű, hiábavaló, értelmetlen; megvalósíthatatlan, lehetetlen; kétes, kétséges, kitalált, valószínűtlen valószerűtlen

illúzió (csalóka) ábránd, délibáb, alaptalan v. hiú remény; érzékcsalódás, ámulat, vágyalom, képzelgés, áltatás, kábaság, káprázat; látszat, bizonytalan érzés v. benyomás; önáltatás, önámítás, öncsalás

imaginárius képzelt, képzeletbeli, képzeletben létező, képzelet szülte, kitalált, mesebeli, megálmódott, elgondolt, képletes, költött, föltett, föltételezett; képzetes (szám)

imágó kifejlett v. ivarérett szárnyas rovar

imbecillis bárgyú, buta, gyöngélméjű, elmegegye, oktalan, együgyű, oktondi, félkegyelmű, tompaelméjű, tompika; *orv* közepesen értelmi fogyatékos

imidzs, imázs, image *ang* közkép, (kedvező) kép, képmás, arculat, összkép, megjelenés, jó hírnév;

orv beképzelés
imitáció utánzás, színlelés, mímelés; utánzat, hamisítvány
imitál utánoz, majmol, megjátsszik, színlel, mímel, hamisít
imitátor utánzó (művész)
immateriális nem anyagi, anyagtól független
immigrál bevándorol, betelepül
immobil álló, állandó, mozdulatlan, elmozdíthatatlan, rögzített; készpénzfizetésre nem képes; elfekvő, (egyelőre) nem hasznosítható; **~izál** ingatlanba fektet
immorális (szándékosan v. tudatosan) erkölcstelen, erkölcsrontó, erkölcs nélküli, erkölcsellenes, tisztességtelen
immunitás védettség, ellenálló-képesség; mentesség, mentelmi jog, sérthetetlenség, kiváltság
immunizál védetté v. ellenállóvá tesz; megvéd (betegségekkel v. káros anyagokkal szemben)
immúnis védett, ellenálló(képes), nem fogékony; sérthetetlen, bizonyos szabályok alól mentesített személy
impenetrábilis (át)hatolhatatlan, kipuhathatatlan
imperatívus *lat* parancsoló szükségszerűség, kényszerűség, *nyelvt* felszólító v. parancsoló igemód
imperátor császár; főparancsnok; hódító
imperializmus nagyhatalmi, világhatalmi v. világhódítási v. világuralmi törekvés, gyarmatosítás, világhatalmiság, nagyhatalmiság, birodalmiság
impermeábilis vízhatlan, vízálló, esőálló, vízlepergető; át nem eresztő, áthatolhatatlan, átjárhatatlan
impertinens arcátlan, szemtelen, pofátlan, pimasz, pökhendi, kihívóan illetlen
impérium világbirodalom, főhatalom, birodalom; államhatalom, uralom
implantál orv szervet v. szövetet v. idegen anyagot

beültet, beágyaz (élő szervezetbe)

implantátum beültetett szerv v. szövet v. idegen anyag

implementál megvalósít, valóra vált, beteljesít, keresztülvisz, végrehajt, létrehoz, nyélbe üt, gyakorlatba vezet

implicit hallgatólagos, rejtett, burkolt, nem kifejtett, belefoglalt, beleérthető, bennfoglalt; **~e** beleértve, értelemszerűen; burkoltan, hallgatólagosan

implikál magába foglal v. zár; maga után von; összeszőődik; feltételez, belefoglal

imponál tetszik; bámulatot v. csodálatot v. nagy hatást v. elismerést v. tiszteletet v. mély benyomást kelt; hat, megragad; súlya v. tekintélye van

import (áru)behozatal; behozott, külföldi áru; **~át** behoz, beszállít (árut); meghonosít, elterjeszt (külföldi gondolatokat, szokásokat); **~őr** beszállító, behozó (személy v. szervezet)

imposztor csibész, kópé, ördögfióka, (kis) gézengúz, mákvirág, rosszalkodó, széltoló; szélhámos csalló, gonosztevő, gazember

impotens tehetetlen, cselekvésképtelen, magatehetetlen, gyámoltalan, hasznavehetetlen, alkalmatlan, eredménytelen, eredményképtelen, eredmény nélküli, erélytelen, pipogya, élheteretlen; meddő; nemzőképtelen

impozáns nagyszabású, nagyszerű, fényes; hatásos, megkapó, megragadó, lenyűgöző; tekintélyes, tiszteletet v. csodálatot keltő, hatalmas

impregnál átítat, beáztat, telít, vízhatlanná, víztaszítóvá v. tűzállóvá tesz

impresszárió hangversenyszervező; előadóművész szervezője, rendezvények szervezője

impresszionál hatást gyakorol

impresszió (pillanatnyi) benyomás v. észrevétel, hatás, sejtés, érzés; **az-az ~m** úgy érzem, gyanítom, látom, sejtem v. úgy veszem észre; **azt-az ~t kelti** azt a látszatot kelti, úgy látszik, úgy tűnik

impresszív hatásos, mély benyomást keltő

impresszum sajtótermék-adatok, sajtóadatok, nyomdajelzés, szerkesztőségi adatok; kiadási v. nyomtatási adatok

improduktív terméketlen, nem termelő, meddő, eredménytelen, szaporátlan; közvetlenül nem vesz részt a gazdaságban; haszontalan, hiábavaló; értékképzés nélküli, nem jövedelmező

improvizáció rögtönzés, hamarmű, hevenyészet

improvizál rögtönöz, előzetes felkészülés nélkül v. kapásból előad; összecsap, összeüt, összedob, összefércel, futtáz, hevenyész, hevenyében v. hirtelen készít vmit, elsiet

impulzív indulatos, lobbanékony, heves, szilaj, tüzes, vérmes, zabolátlan, féktelen; ösztönző erejű, ösztönös; robbanékony; lüktető

impulzus áram- v. feszültséglökés, mozgásmenyiség; lendület; hirtelen hatás, fellobanás; parányi időtartam; indítás, ösztönzés, benyomás

impórum piszkozat, vázlat, fogalmazvány, rondítmány

inadekvát egyenlőtlen, nem hozzáillő, nem odavaló, elűtő, kirívó

inaktív tétlen, tevékenytelen, cselekvésképtelen; hatástalan, nem termelő, nem működő, szolgálaton kívüli, nem dolgozó (személy); *vegyt* semleges v. nem ható (anyag)

inaugurál fölavat (épületet, intézményt); felszentel; bevezet, életbe léptet, meghonosít; beiktat (állásba, méltóságba); (szokást v. eljárást) divatossá tesz

incidens közbejött v. zavaró mozzanat, esetke, kilengés, zavar, zökkenő, zökkenés; összetűzés; berontás, beütés; határsértés; váratlan fordulat v. esemény

indemnitás mentesítés, fölmentvény; kártérítés, kárpótlás; napidíj, költségtérítés

index mutatóujj; irányjelző, villogó, jel, jelző, mutató;

mutatószám, viszonyszám; betűrendes mutató; árjelzőszám, mérőszám; bizonyítvány; tiltott könyvek jegyzéke, tilalmi jegyzék; mutatóujj; kitevő

indifferens közömbös, közönyös, részvétlen, elfogulatlan, pártatlan, rideg, fásult, semleges; jelentéktelen

indignálódik méltatlankodik, felháborodik, fölzúdul, megütközik, fennakad, berzenkedik, tiltakozik, bosszankodik, neheztel

indigó kék festőanyag, kék kelmfesték; növényi kék (szín); átíró- v. másolópapír v. -lap

indikáció jelzés, útbaigazítás, feltűntetés, rámutatás, utalás, figyelmeztetés; *orv* javallat, ajánlás

indikál jelez, mutat; ajánl, javall, javasol, szükségesnek tart

indikátor jelző, jelzőanyag, jelzőkészülék; jelzőtábla; mérő, mutató (berendezés)

indirekt közvetett, köztes, nem egyenes; összetett (bizonyítás), burkolt, rejtett (utalás), kerülő úton való

indiszkreció fecsegés, titoktartás megszegése, kitergetés, kifecsegés; tolakodó kíváncsiság, tapintatlanság

indiszkkrét illetlenül kíváncsi, kíváncsiskodó, tapintatlanul tolakodó; otromba, kotnyeles, fecsegő, titokszegő, nem titoktartó

indiszonált kedvetlen, lehangolt, rossz hangulatú; gyengélkedő; szétszórt, nincs képességei teljes birtokában; rossz napot fogott ki

individualista egyéniség; egyediségét v. függetlenségét hangsúlyozó v. fejlesztő v. művelő ember; egyén- v. személy- v. énközpontú; önző, önös; *H* magánakvaló

individuális egyedi, sajátos, hozzá tartozó; egyéni, személyes, személyi; különös

individuum egyed; egyén, egyéniség; önállóan létező, élő szervezet

indolencia közöny, nemtörődömség
indolens egykedvű, fásult, közömbös, közönyös, hanyag, nemtörődöm, (fájdalomra) érzéketlen, tunya, tunyákos, szenvtelen, renyhe, részvétlen, szunyákos; *orv* fájdalommentes
indukál előidéz, kelt, kivált; felhoz, gerjeszt, szít, fakaszt, ébreszt, éleszt; felvezet
indukció felvezetés, felhozás, elvítés, rávezetés, gerjesztés; áramgerjesztés, áramfejlesztés, áramkeltés; következtetés
induktív felvezető, adat- v. esetelemző, következtető, rávezető, gondolkodtató
ineffektív hatástalan, eredménytelen, használhatatlan
inegzakt pontatlan, helyesbítésre szoruló; hanyag, megbízhatatlan
inerciális tehetetlenségi
infallibilis tévmentes, tévedhetetlen, csalhatatlan
infantilis gyerekes, gyermeteg, éretlen, felelőtlen (viselkedés, személy); *orv* fejletlen, visszamaradt
infarktus roham, görcs, szélhűdés, belső szerv v. szövetelhalás, tömemény; **szív~** szívroham; szívizom egy részének elhalása
infámia alávalóság, becsületvesztés, gyalázat, galádság, aljasság, szégyenletes eset v. tett
infekció fertőzés, fertőzöttség, ragály, métely, szennyezettség
inferioritás alantság, alantérzés, alsóbbrendűség, alárendeltség, függés
inferno alvilág, *pokol*, árnyékbirodalom, holtak országa; rémség, iszonyat, szörnyűség
infláció általános áremelkedés; pénz(érték)romlás, pénzértéktelenedés, pénzértéktelenítés, pénzdagály, pénzduzzasztás, pénzhígítás, pénzhígulás; **~s ráta** pénzromlás foka v. mértéke
influenza nátha, náthaláz, lázas meghűlés, zohota N
-inform -tudakozó; tudakozás, felvilágosítás, tájé-

koztatás, híradás, hírek, előrejelzés

informatika adatgyűjtés, (gépi) adatfeldolgozás, adatforgalom, adatforgalmazás, adatkezelés; számítógépes v. adatkezelési ismeretek (tantárgy), adattan

informatikus adattanász

informatív tájékoztató, felvilágosító, ismeretnyújtó, jólközlő

információ adat, értesülés, felvilágosítás, hírközlés, hír, közlemény, tájékoztatás, tudósítás; tudakozó; ~~~s-társadalom~~ adatkezelő társadalom; irányított v. vezérelt társadalom

informál elmond, értesít, felvilágosít, közöl, közzétesz, kihirdet, megismertet, tájékoztat, tudat, tudósít, útbaigazít; ~~~is~~ kötetlen, magánjellegű, háttér (-kapcsolatok), nem hivatalos, mögöttes

informátor szóvivő, tájékoztató, adatközlő személy; besúgó, „tégla”

infra- vmi alatti, vmilyen értéken aluli; ~~~lámpa~~ hőlámpa; ~~~sugárzó~~ hősugárzó; ~~~vörös-sugár~~ láthatatlan sugár, vörösön inneni; ~~~hang~~ emberi hallás (20 hertz) alatti hang, hallhatatlanul mély hang; alhang

infrastruktúra belszerkezet, közellátás, közszolgáltatások, külső környezet, alapellátás, alaphálózat, alapháttér, alapfeltételek, alapkörnyezet; gazdasági kiépítettség, háttérágazat, v. -hálózat; finomszerkezet

infúzió oldat- v. folyadékbevitel v. -bejuttatás (az érrendszerbe), becsepegtetés, beadagolás

inhaláció, inhalálás gyógygőzbelégzés, belégzés, belélegzés

inherens vmiben rejlő, vmihez lényegileg hozzátartozó, vmivel velejáró, benne levő

inhomogén nem egyöntetű, egyenetlen (eloszlású); különfajú, nem egyfajta

inhumánus embertelen, kegyetlen, érzéketlen, durva

iniciatíva előterjesztés, kezdeményezés, indítvá-

nyozás; vállalkozási kedv, vállalkozó szellem
iniciáció vall beavatás, beavató szertartás; tud bevezetés
iniciálé díszes kezdőbetű
injekció befecskendezés, belövés, szúrás, szuri, ol-tás
injektor fecskendő, befecskendező, adagoló, lövetyű
inkarnáció megtestesülés, testet öltés, testté válás
inkarnátus megrögzött, megcsontosodott; javíthatatlan
inkasszál pénzt v. kintlévőséget beszed, behajt, bevasal, bevételez
inkasszó pénz v. kintlévőségek behajtása v. beszédése
inkluzíve beleszámítva (összeget), bennefogalva; beleértve; bezárólag (megadott napig)
inkognitó rangrejtve, azonosságát rejtve, titkolva, álnevet viselve; álnév, fedőnév; ismeretlenség
inkollegiális kartársiatlan, munkatárshoz nem illő; összeférhetetlen
inkompatibilis összeférhetetlen, összeegyeztethetetlen, össze v. egybe nem illő, ellentétes, más rendszerű, nem helyettesíthető
inkompetencia illetéktelenség, hozzá nem értés, szakszerűtlenség
inkorrekt helytelen, hibás, illetlen, kifogásolható, becstelen, nem szabatos, szabálytalan, tisztességtelen, jellemtelen
inkrementális növekményes
inkriminál vád alá helyez, megvádol, megtámad; ~t kifogásolt, említett, szóban forgó, a vád tárgyát képező
inkubátor babamentőfészek MA, babamelengető, anyadoboz, koraszülött v. újszülött védőburok, újszülöttmentő, életmentő doboz, mesterséges anyaméh; keltetőgép; ~ház kezdő vállalkozások háza

inkurrens elfekvő, eladhatatlan, nem keresett
inkvizíció hitvallatás, hitnyomozás, kínvallatás; hittagadó üldözés; kíméletlen, könyörtelen kikérdés, kivizsgálás, számonkérés; vallási testület, hitnyomozó bíróság
innovatív újszerű, új(fajta), korszerű, eredeti, szokatlan; újíto, fejlesztő; ~ **gondolkodású** újíto, ötletes
innováció, innoválás újítás, újítmányozás, újjaalakítás, ötlethasznosulás, újdonság-megvalósulás, felújítás, fejlesztés, átalakítás, észszerűsítés, forradalmasítás; megújulási, fejlődési, átalakulási folyamat; új módszerek, gyorsítási folyamatok; új termékek bevezetése, forgalmazása, (ki)fejlesztése
inox rozsdamentes acél
input *ang* bemenet, alapadat, kiinduló adat (számítógépnél); *gazd* befektetés, hozzájárulás, ráfordítás
inspekció felügyelet, ügyelet, őrizet; felülvizsgálás; megfigyelés, megtekintés, szemle
inspiál bejár, körbe- v. végigjár
inspirál ösztönöz, késztet, sugall, sugalmaz, ihletet v. lendületet ad; beszív, belélegez
instabil ingatag, bizonytalan; nem állandó, helyhez nem kötött, rögzítetlen, borulékony
installáció berendezés, felszerelés; (számítógépbe való) telepítés; kiállítás, művészi célú össze- v. beállítás v. elrendezés v. bemutatás
instancia kérvény, kereset, kérelem, kérés, folyamodvány hivatalos helyre; bíróság, hatóság; könyörgés
instant azonnal oldodó
intitútum intézet, felsőfokú tanintézet; intézkedés, rendelkezés, rendszabály
instruál tanít, oktat, okít, képez, kiművel, fejleszt, tájékoztat, irányít, utasít, rendelkezik
instrukció útbaigazítás, rendelkezés, tájékoztatás,

utasítás

instrumentális hangszeres

instrumentum műszer, szerszám, eszköz; hangszer

inszenál rendez; irodalmi művet színpadra visz; vmi végett színészkedve veszekszik, jelenetet rendez, színlel

inszinuáció kerülő v. burkolt úton történő utalás v. gyanúsítás v. ráfogás; sejtetés; csúsztatás, rágalom, szemétkedés

inszolvencia fizetéseképtelenség, csőd

intakt ép, sértetlen, érintetlen, csorbítatlan, bontatlan, hiánytalan; szűz; tisztességes, feddhetetlen, megvesztegethetetlen, becsületes

intarzia (fa)berakás, (fa)rakat, rakatkép, díszberakás

intarziás rakatos, berakásos

integráció, integrálódás egységesülés, egyes részek egyesülése egy egésszé, egybefoglalás, beolvasztás, hozzácsatolás, becsatolás, beépülés, betagozódás, össz(es)ítés, összegeződés; **európai** ~ „felzárkózás” v. csatlakozás Európához, beépülés v. belépés az Egyesült Európába

integrál egybeilleszt, egybeolvaszt, egységbe rendez, egységesít, beilleszt, hozzácsatol, egybefoglal, összhangba hoz, összeszerkeszt, összevon; *mtan* teljít; **~is** ép, csorbítatlan, összetett (személyiség); **~ódik** beilleszkedik, idomul, kapcsolódik; *mtan* egészlet

integráns lényegi, szervesen hozzátartozó, sarkalatos, nélkülözhetetlen

integritás érintetlenség, sértetlenség, csorbítatlanság, épség; feddhetetlenség, tisztesség, becsület, jellemzilárdság

intellektuális értelmi, értelmiségi, szellemi, észbeli; elméleti; művelt, tanult, tudós

intellectuel, entellektüel *fr* értelmiségi, kiművelt emberfő

intelligencia ész- és lélekbeli tehetség v. gazdagság; ész, értelem, értelmesség, felfogóképesség, ítél-

lőképesség; értelmiség, művelt réteg
intelligens ész- és lélekgazdag; értelmes, eszes, fogalmas N, belátó, megértő, talpraesett, avatott, művelt
intenció szándék, törekvés, elgondolás, célzat, kívánság, utasítás
intendáns színházi (fő)felügyelő, ügyelő; hadbiztos
intenzitás erősség, hatékonyság, határfok, hatály- (fok); vminek elmélyült, erőteljes jellege, mivolta, erőteljesség; erőkifejtés, lendület; alaposág, mélység
intenzív beható, benső, erős, erőteljes, feszült, tartalmas, mély, mélyenszántó, tüzetes, mélyreható; alapos, buzgó, serény, hathatós, kitartó, megfeszített; fokozott ütemű, belterjes, hatékony; átható (illat); ~ **kurzus** gyorstanfolyam, megfeszített munkával járó tanfolyam; ~ **osztály** sürgősségi v. életmentő osztály; ~ **növénytermesztés** magashozamú v. nagy ráfordítású növénytermesztés
inter- közötti, közbeni, közben, kölcsönös
interakció kölcsönös ráhatás, viszony, kölcsönhatás, kölcsönösség; párbeszéd; áttevés, átvitel
interaktív együttműködő, kölcsönös; párbeszédes; cselekvésre készítő, visszacsatoló; ~ **műsor** élő, kapcsolásos műsor; ~ **előadás** v. **kiállítás** résztvevők v. nézők bevonásával előadott v. kiállított; ~ **oktatás** együttműködésen v. visszacsatoláson alapuló oktatás; ~ **tábla** dolgoztató oktató tábla
intercity *ang* városközi v. helyközi gyorsjárat v. gyorsvonat, villámvonat
interdiszciplináris tudományközi, több tudományágra kiterjesztő, több szakterületet érintő, határtudományi, határtudományos
interferencia kölcsönhatás, egymásrahatás, összeadódás, összefonódás, összekapcsolódás, vételi zavar; hullámkioltás v. hullámösszegeződés; hul-

lámtalálkozás, hullámkölcsonhatás
interfész, interface *ang* kapcsolódást biztosító, csatoló, illesztő (elem); határfelület, érintkező felület; ~ **eszköz** összecsatoló, illesztő
interim *lat fn* ideiglenes állapot, jogzár; *mn* ideiglenes, átmeneti (állapot v. hatalom v. uralom)
interjú, interview *ang* (el)beszélgetés, bemutatkozó beszélgetés, szóravétel, sajtónyilatkozat v. –beszélgetés; tudósító beszélgetése vkivel a hangcsatornán v. képcsatornán; kérdezősködés, kikérdezés, tudakozódás, érdeklődés, jelöltmeghallgatás; adatgyűjtés (közvélemény-kutatásban); ~**vel** nyilatkozatot kér a sajtó részére; pályázót v. személyiséget hang- v. képcsatornán kikérdez, munkavállalóval v. pályázóval elbeszélget
interkontinentális földrészek közötti, földrészközi, földrészeket átfogó, összekötő, földrészeken átívelő
interlock *ang fn* körkötőgép
intermediáció közbenjárás, közvetítés
intermezzo közbejött, közbeékel, mellékes eset, mellékselekmény, közjáték, kitérő; félrelépés; átmeneti zavar; *zene* más jellegű közbeékel zene-tétel, összekötő zenei tétel; közzene
intermittens időszakos, meg-megszakított, szakaszos működésű, szaggatott, kihagyásos; kimaradó, visszatérő, ismétlődő, újakezdő; ~ **láz** váltóláz
intermodális többféle eszközt v. módot összekapcsoló
internacionálé induló, nemzetközi munkásmozgalmi induló v. dal v. ének
internacionális nemzetközi, nemzetek feletti, nemzetek közti
internalizál, interiorizál elméletet v. viselkedési szabályt magáévá v. bensővé tesz v. bevesz v. bevetet, teljesen elsajátít, (a szabály) benne ösztönössé v. vérévé válik; ~**í** magáévá tett, bensővé

vált, teljesen elsajátított

internál v. hova tartózkodásra utasít, kényszerlakóhelyre telepít, kitelepít, táborba zár, fogva- v. , őrizetben tart, elkülönít, száműz, kényszerzáról

internátus tanulóotthon, bentlakás; nevelőintézet; papnevelde

internet világháló, világszötte

interparlamentáris országgyűlések közötti, országgyűlésközi; ~ **unió** országgyűlések szövetsége

interpellál felszólal, (vmely tény v. ügy kapcsán), előterjeszt, írásbeli kérdést intéz v. nyújt be v. tesz fel v. mond el

interpici rövidtávú v. helyi csatlakozóvonat, picigyors(vonat), közpici

interplanetáris bolygóközi

interpretáció, interpretálás értelmezés, kifejtés, magyarázat, magyarázás; (színházi) előadásmód; olvasat, tolmácsolás (műé)

interregnum *lat* király v. államfő v. vezető nélküli időszak

interurbán helyközi, városközi, távolsági

intervallum (táv)köz, (idő- v. hang-)szakasz

intervenció beavatkozás (más állam ügyeibe), közbelépés (erőszakos, fegyveres), közbenjárás, közvetítés; ~**s-árrendszer** államilag szabályozott árrendszer; ~**s-beavatkozás** állami támogatás; ~**s-telep** állami támogatású telep

interveniál közbenjár, közvetít; közbelép, beavatkozik

intim belső, benső, bensőséges, bizalmas, szoros (barátság), közelálló (ember), közeli, meghitt, rejtett, szűk (kör), személyes, magán (dolog); ~ **betét** tisztasági betét; ~**ítás** meghittség, bizalmaság; ~ **szféra** magánélet, magánügy

intolerancia türelmetlenség, meg nem tűrés, tűrhetlenség, összeférhetlenség, el nem fogadás, elutasítás, háritás, ellenérvés

intoleráns türelmetlen, összeférhetetlen, elvakult, el-

szánt, szélsőséges, elfogult, előítéletes, elutasító, háritó, szemellenzős, szűk látókörű, igazságtalan

intonáció hanghordozás, hanglejtés, hangárnyalat, hangnem, hangvétél, hangsúly, hangszín, hangzás

intonál kezdőhangot megad; behangol

intranszigen hajthatatlan, hajlíthatatlan, makacs, csökönyös, megingathatatlan, rendíthetetlen, szigorúan következetes, meg nem alkuvó, tántoríthatatlan, kérlelhetetlen

intravénás visszeres, gyűjtőeres

intrika (rosszindulatú) áskálódás, ármány(kodás), cselszövés, cselszövény, cselfogás, fondorlat, fondorkodás, fúrás

intrikus ármánykodó, áskálódó, bajkeverő, méregkeverő, mérgező, cselszövő, furmányos

introdukción bevezetés, bevezető, előszó, nyitány, előhang, előjáték, előbeszéd

introspekcion önmegfigyelés, lelki önvizsgálat

introvertált zárékony, zárkózott, befeleforduló, visszahúzódo

intuitív megérzésen v. felismerésen alapuló; bensőséges, ihletes, ihletsugallta, sugallatszerű, ösztönös, közvetlen; élményszerű; szemlélődő

intuicion megérzés, ráérés, megsejtés, belső meglatás, ihletes sugallat (mégis helyes felismerés); ösztön

invalid *mn* nyomorék, mozgáskorlátozott, mozgásgátolt, munkaképtelen, beteg, sérült, erőtlen, tehetetlen; érvénytelen, semmis, lejárt

invalidus *lat* hadastyán, hadirokkant, kórvitéz; rokkant, elaggott, rokkant, munkaképtelen ember

invariáns változatlan értékű, állandó, megmaradó, módosulatlan

invázió katonai beözönlés, lerohanás, betörés, behatolás, beáramlás, vmely ország előzönlése, (tár)járás

invencion találékonyág, leleményesség, ötletesség,

művészi alkotóképesség; *zene* dallamfonat
invertál megfordít, átfordít, ellentettjébe vált
inverter villamosmennyiség-fordító
inverz fordított; ellentettje, ellenkezője vminek
inverzió megfordítás, megfordulás
investál befektet (vmibe), beruház, ráfordít (vmire)
investitúra ünnepélyes beiktatás (*püspöki méltóságba*)
invítál meghív, hívogat; felhív, felkér, felszólít vmire
invokáció fohász, ima, imádság; kérelem, kérés, folyamodás; segítségül hívás; megidézés
involvál magában foglal, magától értetődővé tesz, beleért, maga után von
inzertálás kép- v. szövegbeszúrás; bejátszás
inzulin *ang* vércukorszint szabályozó nedv, gyógyszer; hasnyálmirigynedv
inzultál sérteget, megsért, megbánt, gorombáskodik; gyaláz, becsmérel; megtámad, bántalmaz (fennhangon v. tettelesen)
inzultus támadás, bántalmazás, sértés
ipse (az) illető, (egy) valaki; ember
irónia él, élc, élcélődés, (enyhe) gúny, gúnyolódás, csipkelődés, csúfolódás, ingerkedés, lekicsinylés (burkolt v. kesernyész v. gúnyoros v. szellemes v. rejtett v. derűs)
irracionális ésszerűtlen, értelmetlen, oktalan, (észszel) felfoghatatlan
irreális valószerűtlen, valószínűtlen, nem valós; valótlan; bizonytalan, délibábos, gyakorlatiatlan, megvalósíthatatlan, képzelt, képzeletbeli
irredenta területet visszakövetelő v. visszaigénylő; ~ **dalok** területet visszasíró v. visszasóvárgó dalok
irregularitás szervezetlenség
irreguláris szabályellenes, nem szabályos, szabálytalan; ~ **csapat** szabadcsapat
irreleváns lényegtelen, szóra sem érdemes, jelentéktelen; nem számító; nem lényeges
irreverzibilis vissza nem fordítható (folyamat v. mű-

velet); *H* egyirányú
irritál bosszant, bánt, bőszöget, borsot tör az orra alá, felizgat, háborgat, idegesít, ingerel, izgat, kellemetlenkedik, nyugtalanít, piszkál, zavar
isiász farzsába, derékzsába, ülőzsába, ülőidegzsába
iskola tanoda, tanintézet, tanhely, tanház, tanhajlék, okulda
istráng hám, (hám)kötél, szíj
itáliai olaszországi, olasz (eredetű v. származású)
iustitia *lat* igazság, igazságosság, igazságszolgáltatás, méltányosság; az igazság istennője
izabella-szín halványsárga szín, zsufa
-izmus vmely irányzat
izo- azonos-, egyen(lő); állandó, változatlan
izoláció elkülönítés, elszigetelődés
izolál elkülönít, elrekeszt, elhatárol, elszigetel, eltorlaszol, elválaszt, elzár, kiközösít, lekapcsol; ~t egyedül- v. különálló, elszigetelt, magányos, elkülönült; egyetlen, ritka, szórványos (jelenség)
izomér egyvegyű, azonosvegyű